

مقایسه جامعه اسلامی با غرب از نظر رعایت احکام الهی

نویسنده: اعظم گیوری

عضو هیئت علمی و مدیر فوق برنامه دانشگاه علوم پزشکی ایران

قرآن کریم: سوره مائده - آیه ۴۸

و انزلنا الیک الكتاب بالحق مصدقاً لما بین یدیه من الكتاب و مهیمنا علیه فاحکم بینهم بما انزل الله و لاتتبع اهوئهم عما جائک من الحق لکل جعلنا منکم شرعه و منهاجا و لوشاء الله لجعلکم امه واحده و لکن لیلوکم فیما اتیکم فاستبقوا الخیرات الی الله مرجعکم جمیعاً فینبئکم بما کنتم فیہ تخیلفون و ما این کتاب (قرآن عظیم را) به حق بر تو فرستادیم که تصدیق بدرستی و راستی همه کتب که در برابر اوست نموده و بر حقیقت کتب آسمانی پیشین گواهی می دهد. پس حکم کن میان آنها به آنچه خدا فرستاده و در اثر پیروی از خواهشهای ایشان حکم حقی که به تو نازل شده است را و امگذار. ما بر هر قدمی شریعت و طریقه ای مقرر داشتیم و اگر خدا می خواست همه را یک امت می گردانید ولیکن این نکرد تا شما را به احکامی که در کتاب خود فرو فرستاده بیازماید، پس به کارهای نیک سبقت گیرید که بازگشت همه شما به سوی خداست و در آنچه اختلاف می نمائید شما را به جزای آن آگاه خواهد ساخت.

آئین پاک اسلام، آخرین دین آسمانی است و به همین جهت کاملترین دین می باشد. از آنجائی که دین اسلام معارف و مقررات خود را بر پایه فطرت و آفرینش گذارده و نیازهای انسان را مورد توجه قرار داده و به رفع آنها پرداخته است (۱) (فطرة الله التي فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله)، و فطرت و ساختمان انسان در همه افراد یکسان می باشد، بطور مساوی آثار نیکوئی را برای جوامع مختلف به ارمغان آورده است.

در همین رابطه خداوند متعال اسلام را دین فطری می نامد و مردم را به زنده نگهداشتن فطرت انسانی دعوت می نماید.

چنانکه بزرگان دین فرموده اند: اسلام دینی است آسان که به انسان سخت گیری نمی کند (علامه طباطبائی). اسلام در میان همه ادیان تنها دینی است که صددرصد اجتماعی است تعلیمات اسلام بر پایه و اصل اخلاق بنا شده و یک سلسله مقررات و قوانین عملی (احکام) که همه جزئیات زندگی انسان را بررسی می کند تشریح شده و در نتیجه وظائف فردی و اجتماعی هر کس در حال عادی و استثنائی روشن گردیده است.

کلمه طیبه کسبچهره طیبه اصلها ثابت و فرعها فی السماء (سوره ابراهیم - آیه ۲۴) با وجود وسعت و گستردگی احکام الهی تعامل به آن نقش بسزائی در اجرای قوانین الهی داشته و لزوم بکارگیری قوانین دین مبین اسلام به عنوان یک عامل ضروری برای سعادت بشر احساس می شود.

در این راستا علیرغم سفارش مولای متقیان که در بستر مرگ می فرمود: مبادا طوری رفتار کنید که دیگران در عمل به قرآن بر شما پیشی گیرند، متأسفانه غریبان با بهره گیری از برکات و آثار ارزنده اسلام در عمل به احکام آن از ما پیشی گرفته، در روابط خود با دیگران رعایت حقوق افراد را می نمایند.

دو واژه Privacy و Territoriality نشأت گرفته از این مسئله مهم می باشد. Territoriality رفتاری است که طی آن موجود زنده مدعی فضائی است که وی را در برابر نوع و گونه خود حفاظت می کند. و انسان با تمام وجودش آن فضاهای خاصی را که در برابر هر تهدید ممکن است خلی بر آن وارد شود حفظ می نماید.

قلمرو انسانی برای حصول به خلوت، استقلال، امنیت و هویت است تا بتواند جدا از دیگران احساسات و عواطف خود

قوانین حاکم بر آن ممالک که رعایت احکام اخلاقی را جزء حقوق مسلم بیمار می دانند، در بسیاری از جهات نسبت به ممالک اسلامی توجه بیشتری به خلوت و یا به اعتقاد ما مسائل شرعی می گردد. اما چنانکه همگان می دانند آنچه قانون اجتماعی می خواهد، آنست که به مواردش عمل شده و اعمال اجتماع را کنترل نماید. دیگر کاری به صفات درونی و احساسات باطنی ایشان که محرک این اعمال و دشمن داخلی و مقررات است ندارند. اما اگر قوانین با تشرع به احکام دینی همراه گردد خود ضمانت اجرایی خویش خواهد بود، بدون آنکه نیاز به کنترل از خارج داشته باشد. لذا جهت رعایت بیشتر احکام در ایران اسلامی باید:

* آشنایی با احکام و قوانین شرعی جزء دروس دانشجویان علوم پزشکی قرار گرفته و در این خصوص آموزش داده شود. از طریق وسایل ارتباط جمعی و رسانه های گروهی، میزان اطلاعات عامه مردم در زمینه انطباق امور پزشکی با موازین شرعی بالا رود.

همراه با قانونی نمودن احکام شرعی با آگاهی دادن به کارکنان و متخصصین، التزام عملی در پرسنل بوجود آید.

را بروز دهد. (یورا و والش- ۱۹۹۰) Ardny عقیده دارد قلمرو انسانی مرتبط با نیازهای انسان است و حفظ این قلمرو به عنوان یک نیاز برای بیمار محسوب می شود.

نیون و رایبسون (۱۹۹۴) معتقدند جهت کاهش اضطرابات بیمار باید حتی المقدور محیط بیمارستان را به محیط منزل نزدیک نمود و به هنگام مراقبتهای لازم از بیمار رعایت این قلمرو جهت آسایش بیمار صورت پذیرد.

Privacy حالتی درونی و شخصی است که طی آن فرد خود را از تهاجمات بصری دور نگه می دارد. نیون و رایبسون (۱۹۹۴) معتقدند باید به این مسئله خلوت بیمار توجه کرد تا از ناراحتی وی که باعث شدت بیماری می شود کاست. آنان وجود پرده یا پاراوان در اطراف بیمار را ضروری دانسته و در معرض قرار دادن بدن را به عنوان تهدیدی برای بیمار تلقی می نمایند. اهمیت به اعتقادات بیمار به عنوان معیار مهمی در درمان و مراقبتها، از بیمار در نظر گرفته شده و مورد تأکید متخصصین غربی می باشد.

در مجموع از مباحث بالا نتیجه گرفته می شود که با وجود عدم حاکمیت مسائل مذهبی در کشورهای غربی اما به دلیل

فهرست منابع

- ۱- دشتی، محمد- ایدئولوژی و عقاید اسلامی (چاپخانه در قم)
- ۲- طباطبائی، محمدحسین- تعالیم اسلامی (دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم- ۱۳۷۲)
- ۳- معصومی، مسعود- احکام روابط زن و مرد (دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
- ۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- اخلاق پزشکی ۱۳۷۰
- 5) Ardny, robert, the territorial Imperative. New York: Atheneum co 1978.
- 6) Ebersol, Priscilla and. Hess, Patricia. Toward Healthy Aging (Human needs and nursing response) Third edition. Mosby co. 1990.
- 7) Edney, Julian. "Human Territoriality" Psychological Bulletin - oct 1974.
- 8) Niven, Neil and Robinson Jill - The psychology of Nursing care BPS. books 1994.
- 9) Yara, Hellen, and Walsh, Mag. Human Needs and the Nursing process. 1990.

